

SLOVENSKI NAROD.

Štampa vsak dan sivečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnštvo naj se biagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim poteče koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta . . . . . 3 gld. 30 kr.
 „ jeden mesec . . . . . 1 „ 10 „
 Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec,
 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta . . . . . 4 gld. — kr.
 „ jeden mesec . . . . . 1 „ 40 „

Upravnštvo „Slov. Naroda“.

V Ljubljani 28. novembra.

Zopet je zablisknilo v predalih našega bojevitnega uradnega lista in „officiosus“ s svojo znano „spravljivo“ pisavo nam daje zopet preprijetno priliko, zavračati njegova izpeljavanja, domnevanja, drzovite zaključke in več nego sofistična zavijanja.

Uradni list trdi, da smo v uvodnem članku v 22. dan t. m. skušali svoje roke umiti v nedolžnosti, da smo si dra. Jaques-a izbrali svedokom, in da nam slednji mora kot „prijatelj“ biti na službo. To je vse le izrodek prežive domišljije našega uradnega lista. Nam ni bilo treba umivati si rok, tudi tega nikjer storili nismo, kajti trditev, da smo si z „Laib. Wochenblattom“ v rodu, prouzročuje k večjemu smeh in je podobna bajki, ki se pripoveduje deci, da štorklja otroke prinaša. Dra. Jaques-a na-

vajali nismo kot pričo, temveč rekli samo to, da ni istinito, ka bi bili mi vsekdar in povsod nasprotovali vladi, marveč, da je bilo mej vlado in mej nami svoje dni tako ganljivo soglasje, da se je celo v državnem zboru izreklo znano sumničenje.

Jednako drzen je zaključek, da hočemo spolkopati stališče vlade. To ni bil naš namen. Izražali smo samo svoje mnenje, da je bilo postopanje vlade v zadnjem zasedanji deželnega zbora narodu slovenskemu na kvar. Če je pri tem pala kaka kritična beseda, bila je potrebna, kakor je potreben preobrat, ako resno in odkritosrčno želimo, da bode sedanjemu prečudnemu, in rekli bi skoro, neznosnemu stanju konec. Zaradi tega pa mi nismo preskočili nikdar v katerikoli nasprotni ostrog. Ostali smo v svojem ostrogu, dosledno na domačih tleh, na stališčih narodnega našega programa. S tega stališča smo tudi prav strogo obsojali znane dogodke v deželnem zboru istrskem, in jih obsojamo še dan danes, s pristavkom, da primerjanje istrskega zbora z deželnim zborom kranjskim ni baš srečna, ker, kakor bi Nemeč rekel: „Jeder Vergleich hinkt“.

V deželnem zboru v Poreči ni bilo nobenega slovanskega poslanca, ki bi imel dva dvo mljiva (!) glasa večine, vsi so bili z veliko večino, da deloma celo jednoglasno izbrani. A ko je gosp. Laginja pričel govoriti v hrvatskem jeziku, ostavila je italijanska večina demonstrativno zbornico in navstali so žalostni in vsem znani dogodki v zboru in na ulici. Zakaj pa vlada v Poreči ni naglašala svoje „spravljivosti“, zakaj pa ondukej ni bilo pritiska na italijansko večino, zakaj se v Poreči ni stavilo „kabinetno vprašanje“? In dalje usojamo si staviti vprašanje: Zakaj se zaradi znanih pouličnih izgredov proti slovanskim, zakonito voljenim poslancem ni ničesar storilo; zakaj se jim

ni dala primerna zadostitev? Ako je vlada v Kranjskej uporabljala skrajna sredstva, da upogne večino, moralo bi se vsaj dosledno pričakovati, da postopa tudi v Poreči jednako, saj sta Istra in Kranjska pod istim žezlom, pod istim ministerskim predsednikom grofom Taaffe-om in pod istimi zakoni. Tolikrat naglašana ideja spravljivosti postaja čim dalje tem bolj verodostojna, ako je omejena na tesni okvir dežele kranjske, ako vidimo, da je vse naše zatajevanje samega sebe brezplodno, da drugod tega načela niti ne poznajo, kamo li, da bi ga izvajali, in da se mej tem, ko v Kranjskej vlada „ljubi mir“, v inih slovenskih pokrajinah skuša našim bratom zagtegniti zanjka raznarodovanja okolu vratu.

Glede verifikacije volitev veleposestva izrekli smo že svoje mnenje, katero se do sedaj še ni ovrгло. Odvišno bi tedaj bilo tratiti čas še jedenkrat v tej zadevi. Ne bodemo se tudi dalje prepirali o „Nemcih“, nemškutarjih in nemčurjih — „vsake oči imajo svojega slikarja“ —, a molčati pa ne moremo o zopet pogretem očitani, da smo se ogrevali za ustaše. Ustaši, pa naš sedanjji prepir z uradnim listom: kje je tu logična zveza?

Ali ni to zopet pravi pravcati „Peter“ in „Salpeter“? Sila mora huda biti, da se mora posegati po crožje dve leti nazaj in nam nasproti uporabljati iz dveh besed obstoječa hiba, katero je zagrešil jeden naših sodelavcev. Da smo mi jednakega blagosrčnega mišljenja, našli bi tudi v preteklosti marsikaj, kar bi se jako mikavno čitalo; ker pa čutimo, da preteklost nema prav nič posla z našo in uradnega lista polemiko in z dogodki zadnjih dnij, nečemo razkrivati in pretresovati, kar se je godilo „in quei tempi“ passati, ko smo še bili v deželnem in državnem zboru v manjini in ko je bil še glavni mogotec — dr. Herbst.

LISTEK.

Dubrovski.

(Povest A. S. Puškina, poslovenil J. P.)

Sedemnajsto poglavje.

(Dalje.)

Namesto odgovora udaril ga je ta s pestjo po obrazu; pa Šaša ga ni spustil in zakričal je na vse grlo:

„Tatje, tatje! semkaj, semkaj!“

Deček si je prizdeval, da bi se mu iztrgal. On je moral biti kaki dve leti starši od Šaše, pa dosti močnejši; Šaša je pa bil gibčnejši. Borila sta se nekaj minut, nazadnje je premagal rudečelasi deček. Vrgel je Šašo na zemljo, in zgrabil ga je za grlo. Pa zdaj ugrabi ga za njegove rudeče in ščetinaste lase močna roka, in vrtnar Stepan ga je vzdignil pol aršina od tal.

„Prokleti porednež,“ zakričal je mladi vrtnar: „kako, da se predržeš biti mladega gospoda?“

Šaša skočil je kvišku in oddahnil si.

„Ti si me zgrabil pod pazduho,“ rekel je on: „tako bi me ne bil vrgel. Daj brž prstan in poberi se.“

— Kaj še, odgovoril je rudečelasec in pri tej priči je vrteč se na jednom mestu, osvobodil svoje ščetine iz Stepanovih rok.

Zdaj se je spustil v beg, pa Šaša ga je kmalu dohitel, sunil ga je v hrbet, da se je deček zvalil na vse štiri. Vrtnar ga je zopet zgrabil in zvezal s pasom.

„Daj mi prstan!“ kričal je Šaša.

„Počakaj, gospod,“ rekel je Stepan: „peljala ga bova k oskrbniku, da ga kaznuje.“

Vrtnar peljal je ujetnika na gospodski dvor, a Šaša ga je spremljal, nemirno pogledujoč svoje hlače, ki so bile vse raztrgane in pomazane. Srečali so Kirilo Petroviča, idočega ogledovat svoje staje.

„Kaj je to?“ vprašal je Stepana.

Stepan mu je v kratkih besedah povedal, kaj se je zgodilo.

Kirila ga je pazljivo poslušal.

„Ti malopridnež,“ rekel je Šaši: „zakaj si se pretepal ž njim?“

— Ukral je iz dupla prstan, ljubi oče; ukažite mu, dati mi prstan nazaj.

„Kak prstan? iz kakega dupla?“

— Da, meni Marija Kirilovna . . . . oni prstan . . .

Šaša je bil ves zmešan, in se je vedno bolj zamotal. Kirila Petrovič se je zjezil, in rekel je zmajajoč z glavo:

„Tu je Marija Kirilovna zamotana vmes. Povej mi vse, če ne, te pretepem s palico, da svojih udov ne boš poznal.“

— Za Boga, ljubi oče . . . . . Meni ni Marija Kirilovna ukazala ničesar.

„Stepan pojdi in ureži mi dobro gibčno brezovo šibo.“

— Stojte, ljubi oče, jaz bodem vse povedal. Danes zjutraj letal sem po dvorišči, a sestrica Marija Kirilovna odprla je okno, in jaz sem tekel pod okno, in njej je po nesreči pal prstan na tla, in jaz sem ga skrtil v duplo in . . . in ta rudečelasi deček hotel ga je ukrasti.

„Po nesreči jej je pal? ti si ga hotel skriti . . . ? Stepan! hitro po šibo!“

— Ljubi oče, počakajte, saj bom vse povedal. Sestrica Marija Kirilovna velela mi je teči k hrastu in položiti prstan v duplo; jaz sem tekel in skrtil prstan v duplo, a ta grdi deček . . .

Kirila Petrovič obrnil se je h grdemu dečku in vprašal ga je žugajoč mu: „Čegav si?“

— Jaz sem sluga gospoda Dubrovskega, odgovoril je on.

H konečni opazki, da bode slovensko prebivalstvo ugovarjalo proti našim „Extravaganzen“, le toliko, da imamo že več tacih ugovorov v rokah, da smo pa bili dovolj lojalni, ne objaviti jih, ker bi se uradnemu listu ne zdeli baš posebno laškavi in ker nismo hoteli ulivati še olja na itak že plapolječ ogenj.

S tem bodi „pro praeterito“ polemika od naše strani končana, dokler ne bomo zopet izzvani ali morda prisiljeni k stvarnemu popravku.

Matica Slovenska

začne v sredo 28. novembra t. l. čestitim členom pošiljati a) knjige za leto 1882. in 1883.:

1. Spomenik o šeststoletnici začetka habsburške vlade na Sloveanskem, cena 5 gld.,

2. Lovčeve zapiske, po Turgenjevu poslovenil Fr. Remec, cena 50 kr.,

3. Letopis Matice Slovenske za leto 1882. in 1883, cena 2 gld.

b) Za leto 1882. Lovčeve zapiske in Letopis, in

c) za leto 1883. Spomenik.

Knjig za leto 1882 in 1883 pa Matica ne more nikomur poslati, ki ni svoje ustanovnine ali letnine plačal. „Kdor ne bi v redu plačeval, in sicer ne vsaj v prvi polovici vsakega leta, kolikor je podpisal Matici podpore, tak se po odborovem sklepu sme izbrisati izmed družbenikov.“ (§. 3. M. pr.)

Ljubljanski člani dobijo knjige proti izkazu („pobotnici“) pri svojem poverjeniku v Matici pisarni na Kongresnem trgu št. 7. od 10.—12. ure.

„Stroške za pošiljanje društvenih knjig plača vsak sam.“ (§. 7. M. pr.)

Red, ki se letos vrne v izdavanje Maticinih knjig, more in mora se le ohraniti po rednem skupnem delovanju vseh močij Matice Slovenske. Odbor misli izdati za leto 1884. te knjige:

1. Floro slovenskih dežel,
2. Lovčeve zapiske, II. del. in
3. Letopis za l. 1884.

Da se ne natisne ne preveliko, pa tudi ne premajhno število knjig, da se imenik plačujočih členov sestavi in knjige razpošljejo vsaj meseca novembra ali decembra leta 1884, povabljeni in prošeni so čestiti gg. člani, da bi ustanovnino in letnino za leto 1884. izročili gospodom poverjenikom, kadar od njih dobijo knjige za leto 1882 in 1883., gospodje poverjeniki pa nabrane doneske po poštni nakaznici pošiljali neposredno in izključivo blagajniku Matice Slovenske.

V Ljubljani 27. novembra 1883.

Obraz Kirile Petroviča se je zmračil.

„Ti tedaj ne priznavaš mene za gospoda . . . dobro. A kaj si delal na mojem vrtu?“

— Maline sem kral.

„Oho! kakeršen je gospod, tak je sluga; kakeršen je pop, taka je fara; ali maline rastejo pri meni na hrastih? kje si to slišal?“

Deček ni ničesar odgovoril.

— Ljubi oče, ukažite mu dati mi prstan, rekel je Šaša.

„Molči, Aleksander!“ odgovoril je Kirila Petrovič; „midva se bova že pozneje zgovorila. Pojdi v svojo sobo. Ti, porednež, ti si, kakor se vidi, zvitá buča; če ti meni vse poveš, ne bodem te tepel, dal ti bodem še petico za orehe. Daj prstan in pojdi.“ Deček je odprl pest in pokazal, da v roki nema ničesar. „Sicer bodem naredil s teboj, kar ne pričakuješ. Nu!“

Deček ni odgovoril niti besede, stal je s povešeno glavo in držal se, kakor bi bil nor.

„Dobro!“ rekel je Kirila Petrovič . . . „zaprte ga kam in glejte, da ne bo ubežal, če ne, bodem vsem slekel kožo.“

Stepan odpeljal je dečka v golobnjak, in ukazal je paziti nanj starej tičarici Agafiji.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. novembra.

Afera Maassenova na Dunajskem vseučilišči končala se je s popolnim porazom faksijskih elementov. Kakor znano, zahvalil se je bil rektor Wedl dekanu Exnerju, da je tako taktno (?) ustavil daljne skandale, dočim je zahteval, da se ima profesor Lorenz, ki je iz svojega katedra jako možato obsojeval znane dijaške izgrede proti prof. Maassenu, dejati v disciplinarno preiskavo. Ta se je vršila in nje posledica je, — da je rektor Wedl v ponedeljek naučnemu ministerstvu kakor tudi pojedinim članom akademičnega senata naznanil, da odloži svoje dostojanstvo, — baje da zaradi bolehnosti.

V zadevi **hrvatskega** vprašanja „Pesti Naplo“ odločno trdi, da bode fzm. baron Fran Filipović v štirih dnevih imenovan hrvatskim banom ter da se ob enem razveljavi izjemno stanje v Hrvatskej.

V **ogerskem** državnem zboru se vrši specialna debata o postavnem načrtu glede ženitve kristijanov z židovi. Včeraj se je obravnaval 38. §., kateri pravi, da imajo stariši določevati vero otrok iz mešanega zakona in da naj ondu, kjer se stariši ne mogó sporazumeti, dečki prevzemó očetovo vero, deklice pa materino. Ta §. se je vzprejel z dostavkom Iranyi-ja, kateri določuje, da so neveljavni vsi reverzi, pogodbe itd., katere nasprotujejo proti odločbi starišev.

Vnanje države.

Obsodba **srbskih** radikalnih vodij se je imela izreči v ponedeljek; pa se bode pred izvršbo predložila še ministerstvu v potrjenje. — V okrožjih Zajčar, Knjaževac in Aleksinac je zopet osnovana civilna uprava. V upornih krajih nastavljená vojska se je že zdato skrčila in kmalu se bode razpustil glavni stan generala Nikolića. Pravda proti odboru radikalcev je baje pokazala, da so se obtoženi bistveno udeleževali priprav za ustanek; vender pa neso vsi člani odbora jednako obdolženi. — Vsi visokošolci Belgrajski so podpisali adresu do kralja, v kateri prošijo milosti za ujetega profesorja Geršića. — V vasi Čumić v Kragujevškem okraju so navstali nemiri zaradi breztačnosti ondudakajšnjega oblastva, pa so bili kmalu zopet poravnani.

V ponedeljek je **bolgarsko** sobranje povzelo svoje obravnave. Da se pouči o parlamentarnih odnošajih v Bolgarskej, ostane polkovnik baron Kaulbars še dva do tri tedne v Sredci. — Cankov je izdal okrožnico, v kateri odreja naredbe za udušitev razbojništva po deželi in pa, da se ustavi množeca se izselitev mohamedanskih prebivalcev.

Finančni minister je **italijanskej** kamori predložil budget ter izjavil, da bode novóno gospodarstvo l. 1883. dalo znaten prebiték. Proračun za l. 1884/85. kaže 6,974.980 lir prebitka, tako da bode vlada v stanju ministerstvoma za vojno in mornarstvo podeliti povišek za potrebne izdatke. Minister je predložil načrt postave v prid trgovinskemu mornarstvu; potem predlogo, zadevajočo preustroj banke in načrt kazenskega zakonika, s katerim se

„Zdaj ni nikakega dvoma: ona je bila še vedno v zvezi z Dubrovskim. Kaj, ko bi ga res klicala na pomoč?“ — mislil si je Kirila Petrovič, hodeč gori in doli po sobi in žvižgajoč: „Grom zmage razlegaj se!“ Zdaj sem saj našel njegove gorke sledi, zdaj nam ne uide. Porabili bomo to priložnost . . . Pst! zvonček: slava Bogu, to je sodnijski predsednik. Pripeljite semkaj ujetega dečka.“

V tem se je voz pripeljal na dvorišče, in nam še znan predsednik prišel je v sobo.

„Slavna novica! rekel je Kirila Petrovič: „jaz sem ujel Dubrovskega.“

— Slava Bogu, vaša prevzvišenost! rekel je predsednik z veselim obrazom. Kje je?

„To je, ne Dubrovskega, a jednega njegovih tovarišev. Brž ga pripeljejo. On bo nam pomagal ujeti svojega atamana. Tu so ga pripeljali.“

Predsednik pričakujoč groznega razbojnika, bil je osupnen, ko je zagledal trinajstletnega dečka jako slabe vnanjosti. Z dvomom obrnil se je h Kirili Petroviču, pričakujoč pojasnenja. Kirila Petrovič mu je začel pripovedovati, kaj se je zjutraj zgodilo, ne da bi bil kaj omenil Marije Kirilovne.

(Dalje prih.)

odpravlja smrtna kazen. — Uradni list priobčuje imenovanje 17 senatorjev. — V Neapolji vršil se je zadnje dni shod „zjedinjene levice“, katere glavni namen je, strmoglaviti kabinet Depretisov.

Depeša „Times“-ova iz **Egipta** potrjuje, da so se ustaši približali Chartumu. Mesto je preskrbljeno z živežem samo za jeden mesec; posadka broji samo 2000 mož, s katero ni nikakor možno mesta vzdržati, ker se je ob jednem bati, da bi se prebivalstvo utegnulo upreti. Povratna pot po suhem je zastavljena, ob Nilu pa se utegne vsaki čas postaviti, ker so ustaši posedli skalovje, katero obvladuje reko pri Sabalake. — Khedive je predvčeraj nadzrl vojsko, katera se je imela včeraj podati v Suakim; drugi oddelki se napoté jutri in v soboto tja. — Iz Algiera in Tripolisa se poroča, da so tjakaj dospeli odposlanci laži-profeta Mahdija. — Turški častniki v egiptскеj žandarmeriji se branijo iti v Sudan, ker da so najeti samo za Egipt. Verski fanatizem se zopet pojavlja po Egiptu. Posebno se kažejo v Tantahu znaki novega nemira. Agenti Mahdijevi se potikajo okoli po celej deželi. — Angleška vlada je oficijalno naznanila, da bode svojo posadno vojsko v Egiptu zaradi dogodkov v Sudanu še dalje obdržala.

V **Newyorku** obhajala se je v ponedeljek stoletnica, odkar so Angleži zapustili mesto. Ta spomin se je slavil z velikanskim obhodom, s parado brodovja in ob jednem se je slovesno odkril kip Washingtonov.

Dopisi.

S Spodnjega Štajerja 26. novembra.

[Izv. dop.] (Učiteljicam na Spodnjem Štajerskem slovenščine ni treba znati!?) Obče znano je, koliko si prizadeva nemški „schulverein“ ponemčiti slovenski Štajer in kako nastavlja mreže v podobi „ortsgrupp“ vsem onim, ki se hote vanje ujeti. Sosebno žalostno za prave Avstrijce pa je to, da ima to drništvo privržence v vseh krogih in to celo v tacih, kjer bi jih najmanje pričakovali. Pa ne samo neposredno, tudi posredno pospešujejo nekateri gospodje namere tega društva in to včasih na takov način, ki bije vsakej pravici v obraz. Tako pomoč dobilo je to društvo najnovejši čas v Graški izpraševalni komisiji za občne ljudske in meščanske šole, kajti ta komisija, oziroma njen predsednik, c. kr. deželni šolski nadzornik, ne tirja od učiteljic, nastavljenih na slovenskih šolah, nič več znanja slovenščine, kot onega jezika, v katerem imajo slovensko deco poučevati. Vsaj pri zadnjem sposobnem izpitu v Gradci prigodilo se je, da učiteljici, nameščeni na slovenske ljudske šole, ni bilo treba izpita iz slovenščine napraviti, kajti, tako se jej je reklo, s tem znala bi si svoje le za nemške šole pridobljeno izvrstno spričevalo pokvariti. Vkljub temu pa službuje ta učiteljica še vedno na slovenski šoli. Vprašamo torej, kako li se strinja s šolskimi in državnimi postavami, da poučuje na slovenski šoli slovensko deco učiteljica brez izpita iz slovenskega jezika in torej najbrže tudi brez potrebnega in zadostnega znanja slovenščine? Kdo nam reši to uganko? Večina učiteljic zmožna je slovenščine le za silo; a do zdaj oziralo se je vsaj toliko na znanje slovenskega jezika, da so se učiteljice na slovenskih šolah vsaj s spričevalom morale izkazati o nekotikem znanju tega jezika. Zdaj pa je Graška komisija drugače ukrenila.

Na drugej strani pa se je z onimi učitelji, ki se ne sramujejo svojega materinega jezika, jako strogo pri izpitu postopalo. Že priporočilo c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov dišalo je po političnih, recte „schulvereinovih“ nagibih, kajti le-ti kvalifikovali so narodne učitelje, ki so se tudi iz slovenščine izpitu podvrgli, z jako pedagogičnimi (?) izrazi: „nationalgesinnt“, „ultra“ itd. Ni čuda torej, da so bili ti učitelji, še predno so v Gradec prišli, v črnih bukvah zapisani in da so morali razven strogega izpita iz posameznih predmetov še drug jako mikaven izpit o pravilnej (?) pisavi svojih priimkov prestati.

A da bi Graški gospodje izpraševalci vsaj dosledni bili in v istej meri, kakor ne zahtevajo od učiteljic znanja slovenščine, tudi od slovenskih učiteljev ne bi zahtevali znanja nemščine; ali da bi vsaj, kar bi se po zdravem pedagogičnem razumu vsekako zgoditi moralo, take le za nemške šole izprašane uč-

teljice nastavljali le na nemških šolah, ne pa ondu, kjer se z otroci porazumeti ne morejo. A ravno v tem grmu tiči zajec, kajti tem gospodom je ravno na tem ležeče, da se poslužujejo takih slovensčine nevesčih močij za svoj ponemčevalen namen, ker tako si mislijo, ako učiteljica slovensčine ne zna, rabila bode v šoli le nemščino, in bes ni, da bi se potem tudi otrok ne prijel kaka izveličevalna beseda. Jako premeteno, je-li, in „schulvereinovich“ nameram kakor nalašč prikrojeno! Zato pa ne moremo razumeti krika „schulvereinovich“ kričačev, ki v jedno mer trobijo, da je nemščina na Spodnjem Štajerskem v nevarnosti. Ako pojde tako naprej, potem pa „schulverein“ še treba ni, kajti Graški gosposdje bodo že sami za to skrbeli, da se njegov namen drugače, splošno in to na mnogo radikalnišen, žalibog pa vse davkoplačevalce zadevajoč način obistini. Ako posledice takega slovenske narodnosti krivičnega ravnanja pregledamo, potem se ni čuditi, ako se ljudstvo ravno nameščenju tacih nemških ali ponemčenih „frajlic“ ustavlja ter jih smatra za tujke in potujčevalke svoje narodnosti. Merodajne faktorje pa opozarjamo tudi na ta najnovejši pojav gradjenja nemškega mostu do Adrije.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje.)

Centralni odbornik dr. Poklukar pove, da se je predlog zaradi kmetijske šole jako obširno razpravljal v gospodarskem odseku zadnje sesije deželnega zbora. O potrebi kmetijske šole bila je le jedna misel, da je potrebna, da se vendar jedenkrat ustrezne želji kmetovalcev, izražene v deželnem zboru kranjskem po ranjcem dr. Bleiweis-u pred leti in ponovljena v lanskem deželnem zboru po poslancu Deteli. Gospodarski odsek smatral je ustanovitev kmetijske šole za neizogljivo potrebo, mislil si pa rešitev izvesti tako, da se v Ljubljani ustanovi kmetijska šola ne z velikimi stroški, priznal pa je važnost Slapske sadje- in vinorejske šole, katera naj bi obstala kakor doslej, dolenjska stran pa naj bi dobila svojo vino- in sadjerejsko šolo.

Gospon Zelen priporoča, naj bi se, ker ima Ljubljana, Dolenjsko in Gorenjsko že svoje srednje šole, Notranjsko pa razen Slapske nobene, ustanovila kmetijska šola v Senožeški ali Vipavskeji dolini.

Dr. Poklukar izjavi, da s svojimi besedami ni hotel izzivati obširne razprave. S kričanjem, naj se ustanovi šola v Vipavi, Novommestu, Kranju itd., se bode napravilo malo koristilo. Mislil najbolje je gotova ta, da se ustanovi v Ljubljani. Sicer pa je to vprašanje velike važnosti, katero se bode konečno rešilo po dogovoru mej vlado in deželnim zborom, katera oba faktorja bodeta morala tudi skrbeti za potrebno podporo.

Centralni odbornik g. Robič trdi, da je treba, da je kmetijska šola v središču dežele, v Ljubljani, že zato, da imajo učiteljski pripravniki priliko učiti se kmetijstva, da bodo isto v ljudski šoli poučevali, kajti, če se ne prične kmetijski pouk že v ljudski šoli, je vse prizadevanje za prospel kmetijstva brezuspešno.

Gospod Ogulin pravi, da Dolenjci že dvajset let prosijo pri c. kr. deželni vladi, pri deželnem zboru in pri kmetijski družbi za ustanovo vino- in sadjerejske šole na Dolenjskem, a dosedaj žalibog brez uspeha. Dolenjci, če imajo kaj prodati, je to le vino in na dobrem glasu bila so pred leti dolenjska vina (Marweine). Zdaj pa je vse to nehalo. Kupčija z vinom je neznatna. Ker vinoreja na Dolenjskem ne napreduje, je tudi pridelek tak, da kupci po njem ne segajo. Deželni zbor pozna potrebo Dolenjske, v prvej vrsti ustanove vinorejske šole, torej pritrjuje g. Ogulin popolnem mnenju dra. Poklukarja.

Vodja g. Dolenc izražuje svoje začudenje, da na učiteljskem izobraževališču v Ljubljani do sedaj še ni nameščen strokovnjak učitelj, kateri bi poučeval učiteljske pripravnike v kmetijstvu, dočim je v Kopru na učiteljskem izobraževališču že davnej

nastavljen učitelj strokovnjak. Zakaj v Ljubljani tega ni?

Tajnika namestnik g. Andrej Brus razjasni, da se je centralni odbor že l. 1876 obrnil do poljedeljskega ministerstva in do tukajšnje vlade. Čez dve leti potem storil se je v tej zadevi obširen utemeljen predlog na ministerstvo potom deželnega šolskega sveta, in ko je letos prišlo vprašanje zaradi naprave šolskih drevesnic, ponavljal se je predlog, naj se nastavi na učiteljski kmetijski učitelj in predlagalo, da se stavi v državni budget za l. 1884 dotična svota. Odloka do sedaj pa še ni.

Centralni odbornik g. Robič poroča dalje o delovanju centralnega odbora:

Pozvan po sl. c. kr. deželne vlade dopisu z 30. dne novembra meseca 1882. leta št. 1789, naj naznani svojo misel, ali in kako bi mogla služiti 27. dne decembra meseca 1881. l. izdana postava o pogozdovanju Krasa v Tržaškem mestnem okraju tudi takisto z ozirom na gospodarsko razmerje stanovništva kranjskega Krasa, ali katere preuredbe te postave bi se utegnile pokazati potrebne kranjskim posestnikom Krasa, in naposled, bi li po takšni postavi za Kranjsko, ter ako se privzamejo vsi posestniki tukajšnjega kranjskega okraja, bilo upati, da se nekoliko poravnajo dotični troški, izjavil je centralni odbor svoje mnenje.

Da se stvar temeljito presodi, treba natančno poznati tla tukajšnjega Krasa ter gospodarsko in drugo razmerje kranjskih stanovnikov, a ne manj je tudi potrebno gozdarsko strokovnjaštvo; zato je centralni odbor v svojem dotičnem poročilu 7. dne majnika meseca t. l. št. 1010 stavil nasvet, naj se osnuje enketa, v katero je poklicati strokovnjake gozdarje, ki dobro poznajo tamošnjo zemljo, gospodarje Postojinskega okraja, tamošnjega c. kr. okrajnega glavarja, zastopnika sl. deželne vlade, deželnega odbora, kmetijske družbe in gospoda deželnega gozdarskega nadzornika. Na takšen način bi se ta predmet rešil najhitreje in najbolje.

Centralni odbornik dr. Poklukar pravi, da hoče stvar nekoliko razjasniti. Razgovarjalo se je o tej zadevi v zadnjem zasedanju v gospodarskem odseku deželnega zbora, in tam je c. kr. vlada izjavila, da sama ne želi, da bi se že v tem zasedanju sklenila postava o pogozdovanju Krasa, kakor so bile sklenjene jednake postave v deželnem zboru gorjskem in istrskem.

Najprvo se ima sklicati o tej zadevi enketa, v katero se pozovejo že imenovani razni zastopniki, kar se zgodi še to zimo. Treba pa bode novo postaviti v soglasje s postavo o razdelitvi pašnikov, katera v § 1 določuje, da vse ni Kras, in izvzema goličave. Kadar se razdeli Kras, bode se gotovo laglje pogozdil, kajti vsak gospodar za se bo hitreje svoj del zasadil. Ako se napravijo poleg centralne drevesnice v Ljubljani tudi še drevesnice po družih krajih, potem se bode lahko veliko število sadik razdelilo in hitreje se bode prišlo do pogozdovanja. Deželna vlada obljubila je v gospodarskem odseku, da predloži postavo, kako se razdele pašniki, z ozirom na že obstoječo postavo. (Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Mestni zbor Zagrebški) ima danes popoldne ob 4. uri sejo. Na dnevnem redu je mej drugim: Predlog političnega odseka, da se kupi 200 sreček „Narodnega doma“ v Ljubljani. Lepo zaumenje slovanske vzajemnosti.

— (Pravosodnega ministra naredba), vsled katere se je sodnijskemu pristavu v Šmariji Alojziju Rothschedlu prepovedalo, poslovati kot načelnik krajne skupine nemškega „Schulvereina“, slove v izvornem nemškem tekstu:

„An den Bezirksrichter von St. Marein, Herrn Ritter v. Fladung.

In Folge Auftrags Sr. Excellenz des Herrn Ministers vom 24. d. M., Z. 16.905, werden Sie angewiesen, den Bezirksgerichts-Adjuncten Alois Rothschedl zu Protocoll wissen zu lassen, dass das Justizministerium die Bekleidung der Stelle eines Obmannes des Deutschen Schulvereines in einem

nahezu ausschliesslich von Slovenen bewohnten Bezirke, wie es derjenige von Marein ist, mit der Stellung und Aufgabe eines richterlichen Beamten aus dem Grunde nicht für verträglich hält, weil eine solche auffällige Parteinahme in nationaler Beziehung im Verhältnisse ausser Amtes gegen ihn leicht dem Scheine Nahrung geben könnte, dass er auch im Amte es nicht verstehen werde, die erforderliche Unbefangenheit zu wahren, und weil die Justizverwaltung den grössten Werth darauf legen muss, dass auch zu solchem Scheine nicht der mindeste Anlass geboten werde, und ihn daher aufzufordern, die oberwähnte Obmannschaft bei der Ortsgruppe des Deutschen Schulvereines ohne Verzug niederzulegen. Das hierüber aufgenommene Protocoll mit der Erklärung des Adjuncten Rothschedl ist binnen drei Tagen anher vorzulegen. Weiters werden Sie angewiesen, die amtliche Thätigkeit des mehrgenannten Adjuncten sorgfältig im Auge zu behalten, und sobald Sie die Wahrnehmung machen, dass das Vertrauen in die Unbefangenheit und Unparteilichkeit Rothschedl's irgendwie erschüttert sei, sofort hieher Bericht zu erstatten.

Graz, 26. October 1883.

Der Ober-Landesgerichts-Präsident:
Waser.“

— (Popravek.) Brzovjaka iz Ptuja, pozdravljajoča Miklošiča, pisana je tako: „Slava Slovencu Miklošiču, jezikoslovskega poglavniku vseh Slovanov, broječih sto milijonov ljudij; večna slava žaru slovstvene vzajemnosti slovanske! Dočakal črstev — veliki dan slovanski“.

— (V Spodnji Šiški) bila je včeraj volitev župana. Izvoljen je zopet gosp. Janez Knez, ki županuje že več let.

— (Dramatičnega društva knjižnica) je popolnoma urejena, ustrezati je torej možno Čitalnicam, društvom ali prijateljem slovenske Talije v vseh strokah z gledališkimi igrami t. j. z igrokazi, veselimi igrami, burkami, igrami s petjem, s šalji-vimi prizori itd. Ker so že nastali dolgi zimski večeri, ni je lepše, koristnejše in bolj srce blažeče zabave nego baviti se s predstavo iger, katere je dramatično društvo skrbno zbiralo, oziroma jemaje na razmere malih odrov. Uprizoriti take male igre ni težavno, niti ni treba mnogo osobja, ni garderobe, niti rekvizit. Opozarjamo samo na to, da so zvezki 2., 3., 4., 5., 7. in 8. pošli, drugi zvezki so pa v mnogem številu natisnjeni, torej priporočamo, da se za vsako igro omisli cela garnitura, t. j. kolikor je osob, isto tako za režiserja, inspicijenta in sufflerja po jeden zvezek. Čestokrat smo pak že omenili, da dramatično društvo ne posoja iger, ker je imelo s tem mnogo nedostatkostij, tudi se ne more ozirati na naročila brez denarjev. Najkrajši in najumejši pot naročiti si igre je, doposlati po poštni nakaznici denar, ker tudi s poštnim povzetjem prejema iger ni praktično, ker se mora plačati poštna pristojbina. Prospekti se na zahtevanje radovoljno pošiljajo brezplačno.

— (Pogreb veteranca) Celarja, ki je ponesrečil pri zažiganju soda s spiritom, vršil se je nedeljo o udeležitvi množega občinstva. Društvo veterancev skazalo je pokojnemu društveniku zadnjo čast v polnem številu in solze so rosile marsikatero oko, ko se je načelnik g. Juraj Mihalič v izbranem slovanskem govoru poslavljaval v imenu sodrugov od prerano umrlega tovariša.

— (Občina Sv. Krištof) pri Laškem Trgu, največja občina na Dolenjem Štajerskem, ki je do sedaj bila vedno narodna, je v nevarnosti. Nemškutarji iz trga pritisnili so namreč pri volitvi v prvem razredu tako silno, da so Slovenci zmagali samo za jeden glas. Na nemčursko pritožbo spoznalo je c. kr. namestništvo v Gradci, da sta dve pooblastili, ki sta se pri volitvi neveljavnima smatrali, pravoveljavni. Vsled tega ustopi v prvem volilnem redu 8 Laščanov, namesto 8 domačinov. — Nujna potreba je, da narodnjaki v ostalih dveh volilnih razredih složno in energično postopajo, da ostane

pa zamolci povedati, od kod to, da voda tudi na

občinski zastop vsaj v svoji večini naroden in ne bode pristopen nemakutarskim naklepom.

— (Ženski oddelek) delalskega podpornega društva v Trstu priredil je preteklo nedeljo v dvorani „Monte Verde“ veselico, ki je v vseh svojih točkah izzvala splošno pohvalo. Gospicam Kobalovej, Muhovej in Susanovej, ki so prevzele in z izredno spretnostjo in finim razumom dovršile skoro ves program, poklonili so se krasni bouqueti. Po dovršenem sporedu pričel se je ples, ki je trajal do ranega jutra.

— (Slab petrolej.) Od več strani nam dobajajo pritožbe, da je petrolej jako slab, da ne gorí. Povpraševali smo v tej zadevi in zvedeli smo, da so pritožbe opravičene, ker je ves petrolej, kar se ga dovaža preko Reke, jako slab. Trgovci imajo zaradi tega mnogo sitnostij in neprilik.

— (Razpisani službi.) Učitelja na jedno-razrednici v Dovskem. Plače 450 gl. in stanovanje. Prošnje do 20. decembra t. l. na okr. šol. svet v Kamniku. — Druzega učitelja na dvorazrednici v Komendi. Plača 400 gl. in stanovanje. Prošnje do konca t. l. na okr. šol. svet v Kamniku.

— (Razpisane je služba) družega učitelja na dvorazrednici v Brezovici. Plača 400 gold. Prošnje do 15. decembra t. l. na okr. šol. svet v Ljubljani.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Petrograd 28. novembra. „Journal de St. Péterbourg“ zanikava vest v „Gaulois“, da bi bili nedavno zasledili zaroto proti življenju carja ter prijeli več uradnikov.

Berolin 28. novembra. Pri včerajšnjem vzprejemu predsedstva zbornice poslancev izrekel je cesar trdno prepričanje, da se ohrani mir, omenjaje tudi dobrih razmer z Rusijo.

Madrid 28. novembra. Časopisi zanikavajo, da bi se bilo v Manilli prišlo zaroti na sled in trdijo, da tudi na Filipinah se ni bati nemirov.

Carigrad 27. novembra. Oficijalno se poroča, da ima Mahdi v Sudanu k večjemu 2000 roparjev pod svojim poveljem. Število 300.000 bojnikov, ki se je s prvega navaljalo, je popolnem neistinito.

London 27. novembra. „Daily News“ poročajo: Iz Nangasaka odpluli ste dve angleški vojni ladiji v Kitaj. Admiralna ladija odpluje za njima.

Listnica uredništva: Gosp. R. v Radovljici: Piše se vedno jednako: Radovljica. Kar se pa tiče naslova, je pri vseh naročnikih jednak. Mala črka ne rabi se zaradi prepričlega spoštovanja, ampak mali g. stoji samo zbog tega, da bi ga kdo ne čital kot znamenje za krstno ime, kar se je že čestokrat zgodilo.

Zahvala.

Vrlim p. n. spoštovanim rodoljubom Ljubenskim izrekamo najprisernejšo zahvalo za nenadno sijajni sprejem o priliki izleta v trg Ljubno dne 25. t. m. Živelci iskreni narodnjaki Ljubenci!

Mozirje, dne 27. novembra 1883.

Odbor „Savinjskega Sokola“.

Tujci:

dne 27. novembra.

Pri **Stonu:** Kronberger z Dunaja. — Krizek iz Prage. — Sprnger z Dunaja. — Stern iz Budapešte. — Bottag z Dunaja.

Pri **Malte:** Müllner, Deutsch z Dunaja. — Fuchs iz Gorenjskega.

Umrlji so v Ljubljani:

24. novembra: Ana Wolfgang, gostija, 75 let, Kravja dolina št. 10, za oslabljenjem. — Ana Jurša, železniškega paznika hči, 4 1/2 mes., Cerkvene ulice št. 11, za božjastjo.

26. novembra: Elizabeta Fatur, agentova hči, 8 dni, Stari trg št. 16, za krčem v čeljustih. — Reza Žargi, gostija, 55 let, Kravja dolina št. 11 za otrpenjem. — Marija Šimnovec, delavčeva hči, 3/4 ure, Marija Terezije cesta št. 16, za oslabljenjem. — Fran Plevnik, delavčev sin, 6 mes., Kravja dolina št. 28, za difteritidno.

27. novembra: Marija Karun, ključničarjeva udova, 84 let, Sv. Petra cesta št. 6, za oslabljenjem močij. — Friderika Steinberg, tovarnikova hči, 5 mes., Sv. Martina cesta št. 11, za plućnico.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
27. nov.	7. zjutraj	733-78 mm.	+ 9.0° C	sl. jz.	obl.	1.70 mm.
	2. pop.	735-70 mm.	+ 10.0° C	sl. vzh.	obl.	
	9. zvečer	739-35 mm.	+ 7.4° C	sl. vzh.	megla	dežja.

Srednja temperatura + 8.8°, za 6.5° nad normalno.

Dunajska borza

dne 28. novembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78	gld.	95	kr.
Srebrna renta	79	"	30	"
Zlata renta	97	"	90	"
5% marcna renta	93	"	40	"
Akcije narodne banke	836	"	—	"
Kreditne akcije	279	"	80	"
London	120	"	65	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	—	"	59	"
C. kr. cekini	—	"	71	"
Nemške marke	—	"	20	"
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	119	"
Državne srečke iz l. 1864.	100	gld.	170	"
4% avstr. zlatar renta, davka prosta.	—	"	97	"
Ogrska zlata renta 6%	—	"	120	"
" " papirna renta 5%	—	"	86	"
" " štajerske zemljišč. od. ez. oblig.	—	"	84	"
5% štajerske zemljišč. od. ez. oblig.	—	"	104	"
Dunava reg. srečke 5%	—	"	115	"
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	"	119	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	—	"	102	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	—	"	104	"
Kreditne srečke	—	"	172	"
Rudolfove srečke	—	"	10	"
Akcije anglo-avstr. banke	—	"	120	"
Tramway-društ. velj.	—	"	170	"
	—	"	215	"

Prežalostnega srca naznanjajo podpisani sorodnikom in znancem prežalostno vest, da je njih preljubljeni soprog, oziroma oče, brat, zet in svak, gospod

JANEZ VERBIČ,

uradnik južne železnice,

danes 25. novembra v 41. letu svoje starosti, po kratkih bolečinah mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega ranjcega se bo 28. t. m. ob 10. uri zjutraj na tukajšnje pokopališče k pogrebu in k večnemu pokoju preneslo.

Nepozabljivega ranjcega priporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem v blag spomin in molitev.

Rakek, dne 25. novembra 1883.

Apolonija Verbič, soproga. Ivan in Zofija Verbič, otroka. Fran, Anton in Josip Verbič, bratje. Marija Krajner, tašča. Lenčka Zaveršnik, roj. Verbič, in Ančka, sestre. Matevž Zaveršnik, svak. Antonija Verbič, svakinja. (757)

Jaz kupujem raznovrstne

suhe orehove plohe,

potem zdrave orehove herkle (hlode) od 18" naprej, javorjeve pa od 15" naprej.

Plačujem jih dobro. Prodajalci naj se mi naznanijo pod adreso

Karl Hofbauer,

(593—23) furnierfabrika v Trziču na Gorenjskem.

Samo 3 gold.!

300 dvanajstorie pogrinal v najlepših turških, šotkih in drugače pisanih uzorcih, po 2 m. dolgi, 1 1/2 m. široki, se morajo takoj odstraniti ter stane jedno samo tri goldinarje, carine prosto, za gotovino ali pa po poštnem povzetju. Predložki k posteljam, pristujoči, dvojica za 2 gld. (758)

Adolf Sommerfeld, Draždane.

Prekupecem posebno priporočano.

Vrelec kronprincesinje

Štefanije

Krondorfske slatine.

Od zdravniških kapacitet za svojo izredno zdravilno moč pri boleznih v želodcu, na plučah in v grlu pripoznan kot najboljša slatina na kontinentu.

V velicah Boudaux-steklenicah po 24 kr.

prodaje samo

G. PICCOLI,

lekarnar „pri angelji“, na Dunajske cesti, v Ljubljani. (277—10)

Skladbe,

zložil F. S. Vilhar.

Prva knjiga teh skladb, koje so že do sedaj v slovanskem svetu nemalo senzacijo vzbudile, dotiskana je. Po zadržaji zanimiva je za vsacega, koji se z glasbo ali petjem bavi; ona obsega: I. samospeve, II. m. žke zборе, III. mešane zборе in IV. skladbe za glasovir.

Knjiga je vrlo ukusno opravljena ter ima na velikem formatu 92 strani. Prodava jo v Ljubljani knjigarna J. Giontini-jeva po 2 gld. 40 kr.; dobi se pa tudi pri skladatelji samem v Karlovcu (Hrvatska) po 2 gld. 20 kr. (744—4)

Št. 16 654.

(756—1)

Razglas.

Pri Ljubljanskem magistratu je izpraznjeno jedno mesto kranjskih invalidnih ustanov z 31 gld. 50 kr. na leto.

Prosilci za to ustanovo naj do

20. decembra 1883.

pri podpisnem magistratu uložé dotične prošnje, katerim je pridejati:

1. krstni list,
2. potrdilo, da prosilec vsled vojaške službe od 1. januvarja 1848. leta naprej ni zmožen si kaj prislužiti.
3. spričevalo, da je bil prosilec za časa vojaškega službovanja, kakor tudi pozneje poštenega obnašanja, in
4. dokaz, da prosilec nema nikakega premoženja niti ne sorodnika, kateri bi bil postavno zavezan zanj skrbeti.

Mestni magistrat v Ljubljani,

v 13. dan novembra 1883.

Župan: Grasselli.

Priznana nepokvarjene, izvrstne

voščene sveče

izdelujejo (652—8)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Gospodu
G. PICCOLI-ju,
lekarju
v Ljubljani,
Dunajska cesta.

Vaša „Francova esenca“ je jedino zdravilo, ki se mojemu želodcu priega. Po vsakem zaužitju mi je lažje in bolje.

Kamenje pri Černici 1883.

Josip Sovdat, župnik.

Jednajst let že trpim na zabasanji in hemeroidah in ne poznam zdravila, da bi mi toliko pomagalo, kakor Vaša „Francova esenca“, za katero se Vam najlepše zahvaljujem.

Gorenje Ležeče, Kranjsko.

Ivan Zehrou.

Prosim, da mi odmah pošljete 100 steklenic Vaše izvrstne „Francove esence“.

Aleksandrija v Egiptu, meseca avgusta 1883.

Marija Dolinsh.

Prosim uljudno za 24 steklenic Vaše „Francove esence“, ki je nedvomljivo najboljši pripomoček zoper kašelj, hemeroidje, mrzlico v želodcu in gliste.

Pulj, meseca decembra 1882.

Josip vitez Scordili,
c. kr. policijski komisar.

Vašo „Francovo esenco“ s sijajnim uspehom rabim. Prosim odmah za 24 steklenic na povzetje.

Trdnjava Ivanč na Hrvatskem, v avgustu 1883.

Josip Marničič, usnjarski mojster.

„Francova esenca“ je pomagala že tisoče razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi boleznij v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in prehajalno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se (291—4) o pravem času ne ozdravijo.

Steklenica velja 10 kr.